

РЕШЕНИЕ

№ 14

гр. гр. София, 13.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН СЪД, ШЕСТИ
ВЪЗЗИВЕН СЪСТАВ**, в публично заседание на осми юли през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Галя Ив. Георгиева

Членове: Румяна Г. Илиева
Даниела Б. Врачева

при участието на секретаря ЕЛИ ИВ. ДИМАНДИЕВА
в присъствието на прокурора Ил. Г. Т.
като разглежда докладваното от Румяна Г. Илиева Въззивно наказателно дело
от общ характер № 20221010600059 по описа за 2022 година

Производството е въззивно, по реда на чл. 313 и следващите от НПК.

Образувано е по жалба на адв. ЕМ. В., като защитник на подс. М. ЕЛ.
П., срещу присъда от 10.12.2021 г. по нохд № 1197/20 г. СНС.

С посочения по-горе съдебен акт подс. М. Е. П. е признат за виновен в
извършено престъпление по чл. 108а, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 2, т. 2 НК, затова
защото от неустановена дата през м. януари 2019 г. до 05.06.2019 г., в гр. П.,
като непълнолетен, но след като е могъл да разбира свойството и значението
на деянието и да ръководи постъпките си, с цел да създаде смут и страх в
населението, извършил престъпление по чл. 339, ал. 1 НК – придобил по
какъвто и да е начин и държал взривни вещества и пиротехнически изделия,
без да има за това надлежно разрешение и е осъден, при условията на чл. 55,
ал. 1, т. 1 НК, на шест месеца лишаване от свобода, изпълнението на което, на
основание чл. 69, ал. 1 НК, е отложено за изпитателен срок от една година.

На основание чл. 53, ал. 2, б. „А“ НК СНС отнел в полза на държавата
вещите, предмет на престъплението, притежаването на които е забранено.

На основание чл. 59, ал. 2 НК приспаднал времето, през което
подсъдимият е бил задържан.

В тежест на подсъдимия са възложени направените по делото разноси

в размер на 16 148,78 лв.

В жалбата и допълнителните писмени съображения към нея се поддържа оплакване за незаконосъобразност на присъдата, тъй като изводът на съда за виновност на подсъдимия не съответства на приетата за установена фактическа обстановка. Намерените в тавански помещения вещества, както и заключението на експерта, че ако състоянието на подсъдимия било доведено до край, той е могъл да извърши акт на терор, не могат да бъдат свързани с целта, предвидена в чл.108а, ал. 1 НК - да създаде смут и страх в населението, поради което не е налице умисъл за извършване на престъплението и осъдителната присъда почива на предположения. Навежда се довод, че съдът е кредитирал само тези показанията на полицейските служители, които обслужват обвинителната теза, като не е отчел, че показанията на св. П. и св. П. а са последователни, непротиворечиви, логични и обективни, не съдържат предположения и не препредават факти, съдържащи се в чужди свидетелства по отношение на станалото. Моли, на основание чл. 336, ал. 1, т. 3 НПК, да се отмени първоинстанционната присъда и се постанови нова, с която подсъдимият бъде оправдан.

В съдебно заседание представителят на АСП пледира за потвърждаване на първоинстанционната присъда като правилна и законосъобразна. Намира, че авторството на деянието се доказва от показанията на свидетелите, включително и приобщените показания от ДП чрез процесуалния способ, разписан в разпоредбата на чл. 281 от НПК, протоколите за претърсване и изземване, протокол за доброволно предаване, фотоалбуми, изетите и приобщени по делото ВД, заключенията на експертите. От чат кореспонденцията на подсъдимия и заявеното от него, че се снабдява с експлозиви и прави тренировки, проявения траен интерес и споделянето на терористичната идеология на Ислямска държава се установява, според държавния обвинител, че държането без разрешително на взривни вещества е мотивирано от посочената в чл. 108а, ал. 1 НК специална цел, а именно – да създаде смут и страх в населението. Проявеният интерес към проповядваните от терористични организации механизми за постигане на целите чрез терористични актове, изготвянето на самоделни взривни устройства, обсъждане с членове на терористични организации, снабдяване с взривни вещества в количества и мощност с възможности за нанасяне на масиви поражения сред хора и разрушаване на обществени структури, разграничава дейността на подсъдимия от тази по чл. 339 НК, тъй като се налага несъмнен извод, че е налице специалната цел, инкриминирана в чл. 108а, ал. 1 НК. Подчертава, че само поведението на родителите на подсъдимия по преустановяване влиянието на представители на терористични организации върху сина им е препятствало извършване на терористичен акт. Предлага жалбата на подсъдимия, като неоснователна, да бъде оставена без уважение и да се потвърди първоинстанционната присъда.

Защитникът на подсъдимия поддържа въззивната жалба и допълнителните писмени съображения към нея. Счита, че

първоинстанционната присъда е незаконосъобразна, тъй като не са налице безспорни доказателства за обективна и субективна съставомерност на деянието. Подчертава, че СНС неоправдано изключил част от експертните заключения, които според защитата имат отношение към субективната страна на деянието, тъй като установяват, че в съзнанието на подсъдимия не е имало мисъл за създаване на страх и смут у населението. Намира, че обвинението не е доказано по безспорен начин. Моли за отмяна на първоинстанционната присъда и постановяване на нова, с която подсъдимият бъде признат за невиновен и оправдан по предявеното му обвинение.

Подс. М. Е. П. поддържа казаното от защитника си и моли за оправдателна присъда.

В последната си дума подс. П. моли за признаването му за невинен по предявеното му обвинение.

АСНС, като обсъди направените във въззивната жалба оплаквания, устно развитите становища на страните в открито съдебно заседание и доказателствата по делото и като провери служебно и изцяло правилността на обжалваната присъда, в рамките на правомощията си по чл. 314 НПК, констатира, че първостепенният съдебен акт е постановен при допуснати съществени нарушения на процесуални правила /чл. 348, ал. 3, т. 1 и т. 2, предложение първо, вр. ал. 1, т. 2 НПК/, изразяващи се в липса на формирана съдебна воля по въпросите по чл. 248, ал. 1 НПК и обективирането ѝ в определението от разпоредително съдебно заседание, безмотивно ограничаване на публичността на процесуалните действия в съдебното производство, като основен принцип за правораздаването, липса на мотиви относно срока за отлагане изпълнението на наложеното наказание лишаване от свобода, съставляващи абсолютни основания за отмяна на присъдата по чл. 335, ал. 2 и чл. 334, т. 1 НПК и връщане делото на първостепенния съд за ново разглеждане от друг съдебен състав от стадия на разпоредително съдебно заседание.

На първо място, първостепенната съдебна инстанция не е изпълнила процесуалното си задължение да реши въпросите по чл. 248, ал. 1 НПК, предмет на обсъждане в разпоредително съдебно заседание от 09.07.2020 г., като своеобразен първи етап на съдебното заседание.

След изслушване становището на задължителните участници, очертани в разпоредбата на чл. 247г, ал. 1 НПК, по кръга от въпроси по т. 1- т. 8, ал. 1, чл. 248 НПК, а именно – подсъдно ли е делото на СНС, налице ли са основания за прекратяване или спиране на наказателното производство, допуснато ли е на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, налице ли са основания за разглеждане на делото по реда на особените правила, налице ли са основания за разглеждане на делото при закрити врата, за привличане на резервен защитник или съдебен заседател, налице ли са основания за потвърждаване,

респ. изменяване или отмяна на мерките за процесуална принуда, предходната съдебна инстанция констатира еднопосочност на становището на прокурора и на защитника на подсъдимия по въпросите по т. 1. - т. 3, ал. 1, чл. 248 НПК, както и желанието делото да продължи по общия ред и на основание чл. 252, ал. 2 НПК приключила разпоредителното заседание и насрочила разглеждане на делото на 17.09.2020 г., от 10 ч. В диспозитива на съдебния акт се произнесла единствено относно мярката за неотклонение на подс. П., като потвърдила изпълняваната такава „Надзор на инспектора при детска педагогическа стая“. Пропуснала да посочи възможността за институционален контрол на определението в частта, в която е налице произнасяне за мярката за неотклонение.

АСНС намира, че СНС не е изпълнил основното си процесуално задължение, като орган по ръководство и решаване в съдебната фаза на наказателното производство, да мотивира становище, в което да даде външен израз на вътрешното си убеждение по фактите и обстоятелствата, включени в предмета на разпоредителното заседание, като по този начин вътрешното убеждение на съда стане достояние както на страните, така и на всяка следваща инстанция, не се е произнесъл и с пълен диспозитив, с което е пречатвал изцяло възможността да се разбере какво е решил по въпросите по чл. 248, ал. 1 НПК. Ето защо, макар и формално да е налице редовен от външна страна съдебен акт, той не отговаря по съдържание и структура на изискванията на закона – чл. 34 НПК – не съдържа мотиви и пълен диспозитив, не дава отговор на въпросите, поставени в чл. 248, ал. 1 НПК, включително и за допуснати на досъдебното производство съществени и отстраними нарушения на процесуалните правила, поради което и АСНС приема, че по същество липсва такъв, тъй като липсва надлежно волеизявление на решаващия орган, липсва властническа воля на съда по предмета на разпоредителното заседание.

Принципът за мотивирането на актовете на правораздаването е регламентиран на най-високо конституционно ниво /чл. 121, ал. 4 от Конституцията/ и като императив в основния процесуален закон, свързан с наказателното правораздаване – чл. 34 НПК. Необходимостта от излагане на мотиви е насочена към гарантиране на законосъобразността на постановеното от съда, а по отношение на неокончателните /подлежащите на институционален контрол/ съдебни актове, каквото е обсъжданото определение /въпреки липсата в диспозитива на посочване на съда, пред който може да бъде обжалвано, доколкото в ал. 3 на чл. 249 НПК е предвидена обжалваемост на определението по чл. 248, ал. 1, т. 3 и т. 6 и срока за това/, от съществено значение за упражняване правото на обжалване. В същия смисъл е и задължителната тълкувателна практика на върховната съдебна инстанция по наказателни дела /Тълкувателно решение № 1 от 6.04.2009 г. на ВКС, по тълк. д. № 1/2008 г., ОСНК, Тълкувателно решение № 4 от 3.12.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2014 г., ОСНК/ и на Европейския съд по правата на човека /ЕСПЧ/, според която мотивирането на съдебните актове е важна гаранция за

правото на справедлив съдебен процес по смисъла на чл. 6, пар. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи.

Изискването за мотивиране на актовете на съдилищата, според смисъла на тълкуваната с Решение № 7 от 30.06.2020 г. на КС по к. д. № 11/2019 г. конституционна разпоредба /чл. 121, ал. 4 от Конституцията/, се отнася до всички актове, включително и тези по движение на делото – определения и разпореждания. Това е така, защото, според КС на РБ „последните обективират произнасяне по редица процесуални въпроси, засягащи правата и интересите на страните, поради което от гледна точка на Основния закон е необходимо да са известни правните съображения на съда за тяхното постановяване“. Ето защо, съдът е безусловно длъжен да мотивира, т. е да обясни акта си, да посочи съображенията и причините за постановяването му по начина и във формата, предписани от процесуалния закон. СНС е следвало не само да констатира еднопосочност на позицията на страните по делото по въпросите по т. 1 – т. 3, ал. 1, чл. 248 НПК. Непротиворечивите становища относно липсата на допуснати на досъдебното производство съществени и отстранени нарушения на процесуалните правила не освобождават СНС да ги разгледа, да ангажира по вътрешно убеждение становище по всички въпроси по чл. 248, ал. 1 НПК, да обективира в мотивите на съдебния акт праворазвадателна воля за основателност или неоснователност на заявената позиция на страните и в диспозитива я приеме или отхвърли. В изпълнение на принципа на служебното начало СНС е бил задължен, освен по инициатива на страните, да извърши и по свой почин, въпреки че доводи и възражения в тази насока не са наведени, проверка и контрол дали в подготвителната фаза на процеса са допуснати процесуални нарушения, които да са довели до нарушаване правата на обвиняемия-непълнолетен и да извърши преценка дали тези нарушения /както на общите правила по Част трета, така и на особените правила за разглеждане на дела за престъпления, извършени от непълнолетни по Глава тридесета от НПК/ обосновават връщане на делото в предходната процесуална фаза. Затова е следвало СНС да прецени и въпроса дали допуснатото нарушение по неуведомяването от органите на ДП на родителите на непълнолетния обвиняем за предявяване на разследването, процесуален императив, въведен с разпоредбата на чл. 389, ал. 1 НПК, е съществено, обосновава ли прекратяване на съдебното производство към онзи процесуален момент и доколко може да бъде отстранено и пълноценно

компенсирано в централната фаза на наказателния процес.

На второ място, обжалваният съдебен акт е постановен при несъблюдаване на изискването за публичност на съдопроизводството, като призната и гарантирана от Основния закон ценност /чл. 121, ал. 3 от Конституцията/, фундаментален принцип с универсален характер, закрепен и в процесуалния закон /чл. 20 НПК/. Изискването за публично гледане на делото е част от изискването за справедливост на съдебния процес, съгласно практиката на Конституционния съд /Решение № 5 от 19.04.2019 г. на КС по к. д. № 12/2018 г./. Чрез публичността в рамките на съдебния процес се гарантира и „друго право с фундаментално значение - правото на обществото да получава информация, респ. правото, свободата и задължението на медиите да разпространяват информация от обществено значение, формулирано в чл. 10 /1/ от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи“ /Тълкувателно решение № 4 от 3.12.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2014 г., ОСНК/.

Разпоредбата на чл. 20 НПК постановява, че съдебните заседания са публични, освен в случаите, предвидени в този кодекс. Ето защо, правото на публично гледане на делото в съд може да бъде обект на ограничения, когато това е необходимо за защита на важен обществен интерес, ясно идентифициран - запазването на държавната тайна, на нравствеността, в случаите на разпит на свидетел с тайна самоличност, за гарантиране на друга, призната от Основния закон ценност - правото на личен и семеен живот и достойнството на личността, разпит на малолетен или непълнолетен, жертва на престъпление /чл. 263, ал. 1-3 НПК/, както и по дела срещу непълнолетни, за последните, освен ако съдът намери, че е в обществен интерес делото да се разгледа в публично заседание /чл. 391, ал. 1 НПК/. Преценката на съда обаче дали има основание за разглеждане на цялото дело или част от него при закрити врата следва да бъде обоснована при всеки отделен случай въз основа на данните по делото и аргументите за ограничаване на публичността на процеса следва да са ясни и конкретни, така както задължава разпоредбата на чл. 34 НПК.

Прегледът на материалите по настоящото производство сочи, че всички съдебни заседания са проведени при закрити врата и при липса на изрично произнасяне на съда за причините за ограничаване на публичността.

С разпореждане от 27.05.2020 г. за насрочване на разпоредително заседание /л. 17 нохд № 1197/20 г. СНС/ съдията-докладчик е постановил правилен извод, че съгласно разпоредбата на чл. 391, ал. 1 НПК, са налице

законовите предпоставки за разглеждане на делото в закрито разпоредително заседание.

В хода на проведеното разпоредително заседание, при обсъждане на въпросите по т. 5, ал. 1, чл. 248 НПК, прокурорът застъпил становище за разглеждане на делото при закрити врата.

Защитникът на подсъдимия лаконично заявил, че „има разпореждане за провеждане на делото при закрити врата“, като се въздържал от формиране на изрична позиция за по-нататъшното разглеждане на делото, извън разпоредителното заседание, а единствено досежно последното съдията-докладчик, видно от посоченото по-горе разпореждане, е постановил ограничаване на публичността.

В определението по чл. 248, ал. 6, вр. ал. 5, т. 4 НПК СНС не изложил надлежни мотиви, включително и по въпроса за необходимостта от ограничаване и в каква степен /цялото съдебно производство или само отделни процесуални действия/ на обсъжданото фундаментално право и за реда, по който ще бъде разгледано делото в същинското съдебно заседание, като липсва и диспозитив в този смисъл.

От протоколите за съдебни заседания се установява, че всички съдебни заседания са разгледани при закрити врата, като липсва обосновка за наличие на предпоставките за това и съображенията на съда в този смисъл. Вярно е, че в разпореждането за насрочване на разпоредително заседание съдията-докладчик изрично се е позовал на разпоредбата на чл. 391, ал. 1 НПК, която е била приложима към този процесуален момент, но не и след 21.02.2021 г., на която дата подс. П. навършил пълнолетие. Наред с това изискването по чл. 391, ал. 1 НПК не е абсолютно, поради което е наложително излагане на съображения от съответния съд за наличие или отсъствие на обществен интерес делото да се разгледа в публично заседание.

Необходимостта от излагане на мотиви да се изключи публиката е относима и за проведените след навършване на пълнолетие от подс. П. съдебни заседания при закрити врата /на 22.04.2021 г., 04.06.2021 г., 04.10.2021 г., 29.11.2021 г., 10.12.2021 г./, без да са известни причините за това. Не са налице положителни данни и никоя от страните да е инициирала и обосновала необходимост от отклонение от принципа на публичността. Ето защо, в разглеждания аспект, мотивирането на съдебния акт по въпросите за

допустимост, необходимост и съразмерност на ограничението, излагането на конкретни и убедителни съображения, които да са достатъчни за оправдаване на отклонението от изискването за публично гледане на делото, съставлява основна гаранция за безпристрастно и законосъобразно процедиране от страна на съда, гаранция срещу неоправдано и произволно ограничаване на фундаментални права и свободи.

На трето място, АСНС преценява за съществено процесуално нарушение неизлагането на съображения в мотивите на присъдата по очертания в чл. 301, ал. 1, т. 5, предложение второ НПК въпрос, а именно - какъв да бъде изпитателният срок при условното осъждане на подс. П.. Като е приел, че са налице законовите предпоставки за приложение на института на условно осъждане и за постигане целите на наказанието и най-вече за поправяне на подсъдимия не е наложително изолирането му от обществото, така както и ефективно изтърпяване на наказанието от 6 месеца лишаване от свобода, СНС не е определил срок, съобразно параметрите на чл. 69, ал. 1 НК, за който следва да бъде отложено изтърпяване на наказанието. По този въпрос /чл. 301, ал. 1, т. 5, предл. второ НПК/ съдът следва да изложи изрична обосновка, което в настоящия случай не е сторено, поради което е налице липса на мотиви по въпроса какъв да бъде изпитателният срок при определеното условно осъждане на подс. П..

Обсъжданите процесуални нарушения са от категорията на абсолютните - такива по чл. 348, ал. 3, т. 2, пр. 1, вр. ал.1, т. 2 НПК. За тях въззивният съд е длъжен да следи служебно, констатира и отстрани по реда на чл. 314 НПК. Те не могат да бъдат преодоляни от въззивната инстанция, а отстранени единствено чрез валидно повтаряне на първоинстанционното съдебно производство от стадия и етапа, където са били допуснати. Ето защо, обуславят винаги и безусловно отмяна на съдебния акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на съответния съд. С оглед изхода на въззивното съдебно производство и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на СНС искането на защитата за пълно оправдаване на подсъдимия не може да получи отговор. Естеството на констатираните абсолютни процесуални нарушения не позволява проверка на атакувания акт по същество и обсъждане на възраженията, касаещи правилното прилагане на материалния закон, които несъмнено следва да се имат предвид при новото разглеждане на делото.

При новото разглеждане на делото съдът следва да отстрани посочените по-горе нарушения, като постанови съдебния си акт по чл. 248, ал. 5 НПК с изискуемото от закона съдържание и структура /чл. 34 НПК/, а при преценка наличието на основанията по чл. 263, ал. 1 НПК отчете, че публичността е принцип, а ограничаването му е изключение, като определенията на съда, с които се постановява разглеждането на делото при закрити врата при условията на чл. 263, ал. 1 НПК, следва да бъдат мотивирани за всеки

конкретен случай.

При новото разглеждане на делото първостепенният съд следва да спазва забраната за утежняване процесуалното положение на подсъдимия П. с оглед обстоятелството, че въззивното производство е иницирано само по жалба на неговия защитник.

Ръководен от всичко изложено до тук и на основание чл. 334, т. 1 и чл. 335, ал. 2, вр. чл. 348, ал. 3, т. 2, предл. 1, вр. ал. 1, т. 2, АСНС

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА изцяло присъда от 10.12.2021 г. по нохд № 1197/2020 г. СНС.

ВРЪЩА делото на същия съд за ново разглеждане от друг съдебен състав от стадия на разпоредително съдебно заседание.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____